

SABATINES INTEMPESTIVES

Gregorio Morán

La derrota dels cinc anys

La doctora era d'una especialitat que no recordo, potser neuròloga, perquè jo havia perdut força en una de les cames i em va demanar que fes unes flexions. Mentre em comportava com un pacient disciplinat, ella, que sabia que em dedicava a això de l'escriptura i les anàlisis, em va preguntar: "Què li sembla el que està passant?". Devia ser a començaments del 2009. Li vaig respondre una d'aquestes estupideses especialment indicades per gravar en bronze. (Em deixen perplex els individus que asseguren que no es peneixen de res i que no tenen res de què avergonyir-se; hi ha tantes coses de què em peneixen i algunes que m'avergonyeixen, que m'estimo més evitar el tema. Em passa com en les entrevistes amb personatges notoris de passats borrascosos; sovint acabo amb la mateixa pregunta: "Com dorm, vostè?". No conec ni un sol cas que no em respongués: "Molt bé, com un nen, d'una tirada". Si jo, que no he matat ningú, ni he ordenat matar, ni he redactat sentències, ni desno cap persona, dormo malament! Com s'ho deuen fer per evitar-ho?).

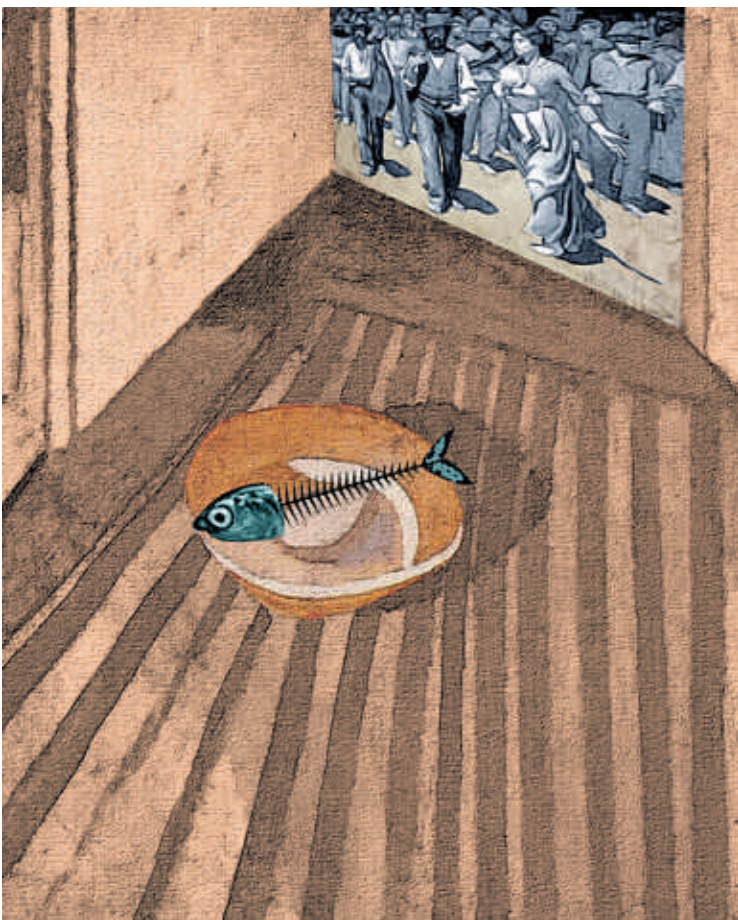
Feia les meves flexions i la doctora esperava la meva resposta. "A mi em sembla molt bé -li vaig dir- contemplar els rics patint, després de tants anys de fer-ho nosaltres". L'escena devia passar a començaments del 2009, perquè havíem viscut dues experiències espectaculars. El gran banc de negocis nord-americà Lehman Brothers havia fet fallida i uns mesos després havia estat detingut el broker més famós dels EUA, el gran Bernard Madoff, una llegenda viva del món financer. Ho recorden bé o els en dono més detalls?

Som probablement l'únic país que no ha recordat que diumenge passat, 15 de setembre, fa fer cinc anys que va trencar la banca Lehman Brothers, símbol del capitalisme que havia vençut aquella vulgaritat de la igualtat, la llibertat i la fraternitat. Què els podria dir de Richard Fuld, Dick per als íntims, cap absolut de l'entitat i protagonista de l'estafa més gran de la història, el somriure del qual podia competir amb *La Gioconda* de Leonardo o amb una hiena, segons els fons (el gran Dick s'ha recuperat i avui té, cinc anys després, una cartera de clients de primer ordre).

El capitalisme nord-americà n'havia tingut prou amb 15 anys sense aquesta berruga escrupolosa del "socialisme real" per decidir, fer, desfer i fins i tot jugar a la ruleta russa amb ell mateix fins que la bola va detonar i el mort es va quedar a la taula d'apostes. Tot just tres mesos més tard detenien amb gran aparell mediàtic el prestidigitador de les finances, l'incomensurable Bernard Madoff. Quina sensibilitat, quin domini de l'escena, quin encant, quina cultura! Un mecenes que va aconseguir estafar els grans de la capital del món, Nova York!

El gener del 2009 un idiota, com jo mateix, resident a Barcelona, podia dir a una doctora que sentia certa satisfacció per contemplar la inquietud d'aquells magnats que dirigien el món i que de sobte estaven en caiguda lliure. L'espectacle va durar molt poc. La crisi més important

des del 1929 acabava de desencadenar-se i nosaltres teníem un president que no sabia res de res, ni d'economia ni de cap especialitat vinculada al seu càrrec. Però era molt simpàtic. Un grimpador professional de Lleó, una espècie combativa i poc dúctil; s'anomenava Zapatero. He tornat a llegir la polèmica d'aquells anys, sobre si estàvem en crisi o és que se l'havia inventat l'enemic. Em recorda aquella altra disputa antiga, de Valladolid, amb la Inquisició: els animals de companyia, gosos i gats dels nobles, on anaven, quan es

MESEGUER

morien?: al cel, al purgatori o als llimbs? Existia un cel, un purgatori i uns llimbs per a animals de companyia? Si no era així, quin horror!, on devien anar, aquelles bestioles amb ànima? La pregunta en el nostre cas era: estem en crisi o la crisi l'ha inventat l'enemic, perquè vivim el millor moment històric gràcies a un president de Lleó que somriu com un beneït i que compta amb col·laboradores tan eficients com Leire Pajín i Bibiana Aído?

Des del 15 de setembre del 2008, data

Sortim a una retallada al mes de drets, salaris, futur i esperança, que en cinc anys dóna per a molt

que hem de fixar en el nostre calendari ideològic, perquè la fallida de la banca Lehman Brothers va posar en descobert la nostra condició de subjectes sense cap més dret que el de votar cada quatre anys i recórrer a un advocat si tenim numerari per sostenir-lo, des d'aleshores, dic, és una derrota continuada. Sortim a una retallada al mes de drets, salaris, futur i esperança, que en cinc anys, sense pausa, dóna per a molt.

La nostra banca, l'espanyola, que no té cap mena de problema identitari, no cal ni dir-ho, un model sòlid, asseguraven, que servia de font inspiradora per als forans, va escombrar tota la taula de bacarà. Dels 52.000 milions regalats per la nostra natural esplendidesa hispana se'n van dila-

pidar 36.000 milions, així, com qui diu perduts i sense cap dret a preguntar. Us heu adonat que en el vell règim l'únic lloc en què un no gosava preguntar mai, perquè la cosa podia acabar molt malament, eren les comissaries, i que ara són les entitats bancàries? Ara entreu a preguntar i sortiu capbaixos i amb l'amenaça de quedar-vos sense res. Ho ha expressat amb precisió de delinqüent financer amb moltes ínfulas un individu que encara no entenc, fora del seu posat i la seva excel·lència, què dimoni sap de banca. Miguel Blesa: "La gent té el costum de no llegir mai la lletra petita (dels contractes)".

Cinc anys de derrotes continuades, de reformes que no signifiquen més que et prenen alguna cosa -sempre que reformen et retiren una part del que tenies-. Les pensions als jubilats, autèntic cavall de batalla del cinisme polític. Prego a les autoritats mediàtiques d'aquest país que, per una vegada, una vegada només, per establir l'exemple, quan apareguin jubilats espanyols no els representin jugant a les cartes o al dòmino! De debò que els jubilats no fan res més? Jo en conec molts que cuiden un hort, fan manualitats i fins i tot llegeixen i estan tranquil·lament amb la seva senyora.

La història bancària espanyola d'aquesta derrota popular i ciutadana que ja dura cinc anys, i que promet molt més, té trets que ni el talent sarcàstic de novel·listes com Rafa Chirbes arriben a somiar. Que els passerells posats pel PSOE a Liberbank paguin al marit de l'eminent Cospedal, Ignacio López del Hierro, 7.000 euros mensuals, té el seu què. Crida l'atenció que els jutges considerin que en les clàusules de les hipoteques n'hi ha 37 que són abusives, probablement les que no tenim costum de llegir, que diria el drogo de Miguel Blesa, que no deu haver llegit en sa vida ni el seu contracte, que per a això paga els advocats perquè redactin la lletra petita. De què ens serviria llegir la lletra petita si no podem canviar-la?

El cim, no obstant això, cal concedir-lo a Rodrigo Rato. Implicat en mil i una trampes. "Imputacions", es diu ara. Acaba de ser contractat d'assessor del banc espanyol més important. Això em recorda, permeteu-me el sarcasme, la història d'un individu que fa uns quants mesos que recorre les cambres de comerç d'aquest país, que es diu Javier Llanos i que figura com a economista i consultor. El tema de la seva dissertació, amb els salons plens, evita més comentaris: "Llicions d'estratègia en...".

I la derrota? Absoluta; cinc anys continuats sense la mínima esperança d'una victòria de consol. Barcelona tenia al març, segons informació oficial, 20 desnonaments al dia. 20! Us imagineu 20 execucions al dia? Aquesta gent, a més de l'agonia en vida, no votarà més, ni li importarà una merda l'urna i el partit que vacil·la anunciant-li el paradís terrenal a la terra de les botifarres i els padrins. Potser en el fons tot es limita a una de les apories d'El Roto en una de les seves vinyetes primerals, on un financer, després de cinc anys de victòries continuades, afirma: "Cal animar els joves a sortir del país, no fos cas que pretenguessin canviar-lo".

DEBAT. Ètica i valors

Ricard Zapata-Barrero

Mes enllà de la llengua

A l'Quebec ho tenen clar. Més enllà de la llengua s'ha de destacar una Carta de Valors que defineixi també la seva identitat. Aquesta tasca a Catalunya està pendent. També es cert que darrere d'aquest debat quebequès hi ha un rerefons: definir valors seculars i laics d'una tradició francesa antireligiosa. Per Catalunya això no tindria sentit, ja que la seva tradició no s'ha construït per *desfer-se* del poder religiós sinó al contrari, com a espai de trobada entre creences. Aquesta diferència és fonamental. De fet, el diàleg i l'esperit de construir junts el futur són potser els primers pilars que fonamenten la identitat d'un català.

Anar més enllà de la llengua com a marcador de la diferència és un exercici col·lectiu saludable que pot ajudar a reforçar el seu projecte de comunitat de destí. És important recordar aquests valors en un context de creixent inestabilitat emocional com el que vivim avui dia per la crisi econòmica i la conseqüent crisi política i social. Una reflexió sobre quins valors cal desenvolupar per superar-se pot ser un punt de partida per identificar els ancoratges en la seva identitat col·lectiva.

El primer valor per excel·lència és

La identitat no és només la llengua, sinó els valors que acompanyen la tradició catalana

l'aposta ferma per la democràcia, entesa com a cultura cívica de respecte de l'altre, el reconeixement de la diversitat i la consideració dels drets humans com a innegociables. També estan els valors que possibiliten la interacció positiva, que significa valorar el coneixement de l'altre, voler compartir un espai comú de convivència, de dialogar per construir un projecte comú, i un context que promogui les relacions humanes entre els diferents (religions, llengües, cultures i nacionalitats). La interacció positiva com a valor és fonamental i està en el centre dels seus símbols tradicionals més arrelats, tant la que promou el viure junts i anar al mateix compàs circular, com la verticalitat, sempre innovant, creativa i amb esperit de superació, per orientar les noves generacions, fent pinya des de la base. També hi ha tota una sèrie de valors constructivistes (Catalunya sempre és una societat i identitat en construcció), de valorar tot el que és fruit de l'esforç personal i social i d'una acció planificada i de la perseverança en les seves conviccions col·lectives.

La identitat catalana no és només la llengua, sinó els valors que acompanyen la seva tradició. Aquests són els seus principis identitaris i han de ser els que emmarquin una futura carta de valors, tant necessària perquè ens serveixi de brúixola en un context advers. Com a societat en constant transició, la llengua i els valors són les constants que s'han de conservar, i les que poden ajudar que els desequilibris generals que vivim no ens aboquin a una crisi de la nostra identitat. ●

R. ZAPATA-BARRERO, *catedràtic acreditat de Ciència Política, UPF*